

EESTI
RAHVUSRAAMATUKOGU

SUMMARIA SOCIALIA

Välisajakirjades ilmunud sotsioloogia-, majandus- ja poliitikaalaste kirjutiste tutvustusi

2012 : 1

<http://www.nlib.ee/summaria-socialia/>

E-post: Mai.Voormann@nlib.ee

SISUKORD

VALIK ÜLEVAATEID VÄLISAJAKIRJANDUSES ILMUNUD ARTIKLITEST EESTI KUJUNEMISEST PÕHJAMAAKS	
Piirimäe, Pärtel. The idea of “Yule land”.....	2
LAENURAHA PIIRAMISEST IDA- JA KESK-EUROOPA NING SRÜ RIIKIDES Drakos, Konstantinos; Giannakopoulos, Nicholas. On the determinants of credit rationing: Firm-level evidence from transition countries.....	3
VENELASTE ARVAMUSED VENEMAAL 20 AASTA JOOKSUL TOIMUNUD REFORMIDEST	
Двадцать лет реформ глазами россиян.....	4
VALIK ARTIKLEID VÄLISAJAKIRJANDUSEST	
EUROOPA LIIT.....	6
POLIITILISED PROTSESSID.....	7
MAAILMAPOLIITIKA.....	8
VENEMAA.....	10
KODANIKUÜHISKOND.....	11
MAJANDUSPOLIITIKA.....	11
KESKKONNAPOLIITIKA.....	13
SOTSIAALPOLIITIKA.....	13
SOTSIAALNE MOBIILSUS.....	14
TÖÖPOLIITIKA.....	14
PEREPOLIITIKA.....	15
AJAKIRJANDUS.....	15

EESTI KUJUNEMISEST PÕHJAMAAKS

Piirimäe, Pärtel. *The idea of „Yule Land” // Baltic Worlds. Vol. 4 (2011), no. 4, p. 36-39.*

Artikkel käsitleb Eesti mentaalse geograafia kujunemist. Hakatuseks meenutab autor Toomas Hendrik Ilvese 1998. aasta jõulude ajal ilmunud artiklit, mille põhiideeks oli Jõulumaa mõiste. Ilves kasutas seda poetilist nime selleks, et määratleda piirkonda, kus jõulude nimetus tuleneb ühistest juurtest: Suurbritannias „yule”, Rootsis, Norras ja Taanis „jul”, Soomes „joulu”. See piirkond haarab endasse ka Eesti – „jõulud”.

Ilvese arvates on Jõulumaad moodustavatel riikidel palju ühist. Kõige olulisem – need riigid jagavad põhiväärtusi, mida saab objektiivselt mõõta, nagu korruptsiooni madal tase või entusiasm tehnoloogilise innovatsiooni suhtes.

Jõulumaa mõiste on näide mentaalse geograafia teadlikust rekonstruktsioonist, mis lähtub eeldusest, et nn regioonid ei eksisteeri tegelikult, vaid kujunevad inimeste peades.

Selleks, et saada aru ümbritsevast maailmast, on inimestel loomulik tung rühmitada nähtusi, millel näib olevat midagi ühist.

Sellised rühmitamised ei ole ilmtingimata objektiivsed ning alati on võimalik vaielda, millised tunnused on olemuslikud ja millised puhtjuhuslikud. Inimesed võivad arvata, et geograafia ise pakub juhiseid regioonide mentaalseks kaardistamiseks, aga tegelikult on see illusioon.

Geograafia üksinda ei ole piisav indikaator. Me peame vaatama, kuidas inimesed vastastikku toimivad ja mis neid seob. See viib regioonide moodustamise teise tähtsa komponendi – poliitikani, täpsemalt riigi ehitamiseni.

Objektiivsust mõjutab seegi, et kui regioonid on konstrueeritud, kinnistuvad need meie peades ja keeltes ning nendest on raske lahti saada ka siis, kui tegelikkus on muutunud. Balti piirkonna regionaliseerimist määratles möödunud sajandil poliitiline ajalugu. Kui Eesti, Läti ja Leedu löid NSV Liidust lahku, kulus tükk aega enne, kui neid lakati kutsumast postsotsialistlikeks riikideks. Mõisteti, et tegelikult ei ole neil riikidel eriti midagi ühist.

Eestit, Lätit ja Leedut tähistatakse kui Balti riike. Seega, miks on vaja juurutada Jõulumaa mõistet, kui piisavalt neutraalne mõiste on juba omaks võetud?

Põhjused on järgmised: (1) sõna „Balti” sisaldab endas palju nõukogude pärandist ja meenutab pidevalt seda mitte väga õnnelikku perioodi ajaloos; (2) nõukogude pärand viitab meie haavatavusele ja vajadusele kuuluda laiemasse keskkonda (EL, NATO); (3) sõnal „Balti” puudub tähendusrikas seos Eesti rahvusliku identiteediga. Sama kehtib ka sõna „Baltikum” kohta, mille juurutas saksa eliit, kes elas siinsel alal 13. sajandist kuni 20. sajandi II pooleni.

Analüüsides Baltikumi mõiste kujunemist ning Balti provintside ja põhjasaunalise mõju seoseid, jõuab autor kahe maailmasõja vahelise perioodi analüüsini ning tsiteerib Ilmar Tõnissoni seisukohta Balti koostöö küsimustes.

Ilmar Tõnissoni järgi ei ole olemas sellist asja nagu Balti riigid, sest Eestil, Lätil ja Leedul ei ole midagi olulist ühist, nende kokkupanek on kunstlik ja kahjulik Eesti huvidele. Balti regiooni kujunemisel oli oluline roll baltisakslastel, kes seadsid eesmärgiks oma ülemvõimu säilitamise.

Tõnissoni arvates peaksid eestlased end distantseerima lõunapoolsetest naabritest ja muutuma põhjamaaks. Seda protsessi toetasid ka kultuuriline ja keeleline sugulus ning

rahvusliku karakteri ühisjooned. Mõiste „Norden” laienemisele ei oleks Tõnissoni arvates pidanud vastu seisma ka Põhjamaad, sest nii pidanuks tugevnema sõjaline koostöö. Tänapäeval on põhjamõõde teisenenud sooviks luua nüüdisaegne ja jõukas põhjamaade ühiskond, millele on omased demokraatlikud ja inimväärtused. Mentaalse geograafia rekonstrueerimine mõiste „Norden” laienemise kaudu on osa neist püüdlustest. Samas on selge, et põhjamaaks ei saada mitte sellest rääkides, vaid ainult sisemise muutumise ja arengu kaudu.

LAENURAHA PIIRAMISEST IDA- JA KESK-EUROOPA NING SRÜ RIIKIDES

Drakos, Konstantinos; Giannakopoulos, Nicholas. On the determinants of credit rationing: Firm-level evidence from transition countries // Journal of International Money and Finance. Vol. 30 (2011), no. 8, p. 1773-1790.

Ida-Euroopa üleminekuriikide (sh Eesti) ettevõtete andmetele tuginedes uuritakse laenuraha piiramise tegureid. Aluseks Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga (EBRD) ja Maailmapanga uuring, millest võttis osa ligikaudu 9500 ettevõtet 26-st üleminekuriigist.

Artikkel keskendub ettevõtetele, millel pole laene ning kuigi nad seda vajaksid, on pank nende laenu taotluse tagasi lükanud või ei julge nad seda taotleda.

Eelkõige on vaatluse all laenuraha piiramist mõjutavad ettevõtte tasandi tegurid, kusjuures arvestatakse laenu andmise protseduuri selektiivsust. Arvesse tuleb võtta seda, et krediidi riskireitinguga ettevõtteid pole valitud juhuslikult, vaid analüüsitakse ettevõtteid, millel puuduvad laenud.

Hinnamehhanismidel mittepõhinevat laenuraha piiramist võib vaadelda laenu tasakaaluna, mis tuleneb laenuvõtjate ja laenajate informatsioonilisest asümmeetriast. Laenuandjad võivad kehtestada kahte tüüpi piiramist: nad kas (1) annavad vähem laenu, kui on taotletud või (2) ei anna üldse laenu.

On oluline märkida, et need piirangud tekivad puuduliku teabe tõttu. Piiramist võib tõenäoliselt mõjutada lisatagatiste olemasolu. On kaks teoreetilist prognoosi, mis seostuvad laenuotsuse erineva ajastusega: (1) *ex ante* tingimused – tagatiste olemasolu enne laenu andmist võib vähendada laenu andmisega seotud probleeme. Laenuandja jaoks on tähtis ka ettevõtte vanus, kuna pikaajalisus näitab ettevõtte ellujäämise võimekust ja juhtimise kvaliteeti, aga ka piisavat head mainet; (2) ettevõtte suurus – on üldiselt teada, et väikeettevõtete laenuvõimalused on suurtest ja keskmistest ettevõtetest väiksemad.

Eestist oli vaatluse all 219 ettevõtet, millest laenu oli 53%. Krediidipiirangutega ettevõtted (need, kellel laenu ei olnud, kuigi vajasisid seda, sh ettevõtted, kes ei julgenud laenu võtta) moodustasid 15%. Krediidipiirangutega firmad, v.a need, kes kõrgete intresside pärast laenu ei taotlenud, moodustasid 13%.

Ida- ja Kesk-Euroopa riikidest on laenu ettevõtete osakaal suurim Makedoonias ja väiksem Sloveenias. SRÜ riikidest on laenu ettevõtete kõrgeim näitaja Azerbaidžaanis ja madalaim Moldovas.

Uurimistulemused näitavad tugevat seost laenuvõimluse ja laenuraha piiramise vahel.

Laenuraha piiramise tõenäosus on väiksem neil ettevõtetel, mida iseloomustab müügi kasv, kõrgem kasumlikkus ja suurem tööhõive. Laenuraha piiramise tõenäosus suureneb naisjuhi korral, mis viitab sellele, et krediidi piirangud korreleeruvad teatud juhtudel riskikartlikkusega. Laenu piirang on tõenäolisem ka säästuhoiustega ettevõtete puhul. Ilmsiks tulevad ka sektoritevahelised erinevused. Nt mäetööstusettevõtetel on võrreldes kinnisvarasektori või hotellimajandusega kõrgem laenuraha piiramise risk. Peale eelmainitud tunnuste, nagu firma suurus, tagatiste olemasolu, müügi kasv ja kasumlikkus, sõltub laenuraha piiramine ka ettevõtte omandiliigist, legaalsest staatusest, majandussektori heterogeensusest ja konkreetse riigi laenuandjate ja laenuvõtjate võimest ületada informatsioonilist asümmeetriat.

VENELASTE ARVAMUSED VENEMAAL 20 AASTA JOOKSUL TOIMUNUD REFORMIDEST

*Двадцать лет реформ глазами россиян // Полис:
Политические Исследования. 2011, но. 6, с. 109-120.*

Artiklis antakse kokkuvõtte Venemaa Teaduste Akadeemia Sotsioloogia Instituudi uuringutest, milles vastajad andsid oma hinnangud majanduslikele, poliitilistele ja sotsiaalsetele reformidele Venemaal 20 aasta jooksul.

Põhilised järeldused on järgmised:

1. Esialgu suhtuti Boriss Jeltsini ja Jegor Gaidari algatatud reformidesse soosivalt. See oli tingitud kõrgetest ootustest ja usaldusest Jeltsini vastu. Paraku jäid reformide pooldajad juba õige varsti vähemusse. Praegu toetab neid reforme 34% küsitletutest, mis on küll rohkem kui 2001. aastal (siis 28%). Selge vastuseis reformidele on siiski vähenenud ja selle asemele on astunud kahetsus 1990. aastatel käest lastud võimaluste pärast.
2. 70% küsitletutest ei nõustu reformide initsiaatorite seisukohaga, et 1990. aastate alguses puudus reformidele alternatiiv. Sellise seisukoha pooldajate arvates ei olnud reformide eesmärgiks mitte majanduskriisi ületamine, vaid reformaatorite ja neile lähedaste ühiskonnagruppide isiklike huvide rahuldamine ning sotsialistliku omandi ärakasutamine. Reformaatoreid toetavad need inimesed, kes parandasid oma materiaalsel olukorda ja kel õnnestus tõsta oma sotsiaalset staatust, aga ka need, kellele reformide tulemus oli esialgsetest eesmärkidest tähtsam.
3. Venelaste arvates halvenes olukord nii majandus-, poliitika- kui ka sotsiaalsfääris. Teatud osa ühiskonnast näeb reformide plusse ühiskonna demokratiseerumises, sõnavabaduse ja üldisemalt inimõiguste avarumises. Üldine negatiivne trend suhtumises 1990. aastatel algatatud reformidesse muutus seoses Vladimir Putini võimuletulekuga. Eelkõige puudutab see majandust, elatustaseme tõusu ja eriti välispoliitikat. Samas suhtutakse negatiivselt 2000. aastatel suurenenud korruptsiooni ja kasvanud bürokraatiasse, aga samuti sotsiaalsfääri degradeerumisse. Võrreldes 2001. aastaga tõusis 2011. aastal positiivselt esiplaanile tarbimisühiskonna kujunemine Venemaal ning märksa vähem märgitakse demokraatlike õigusi ja vabadust.

4. 1990. aastate sündmuse hinnatakse üldiselt negatiivselt. See puudutab NSV Liidu lagunemist, Vene NFSV Ülemnõukogu laiali ajamist 1993. aastal, sõdu Tšetšeenias, riigivara privatiseerimist ning majanduskriisi, mis viis 1998. aastal riigi *default*'ini (võimetuseni oma kohustusi täita). Vaid liberaalse maailmavaatega kodanikud (kes aga moodustavad elanikkonnast tühise osa) leiavad neis sündmustes positiivseid jooni.
5. Boriss Jeltsinisse ja Mihhail Gorbatšovi suhtutakse üldiselt negatiivselt (erandiks on liberaalid), kuid Vladimir Putinisse ja Dmitri Medvedevisse üldiselt positiivselt. Seda seisukohta jagavad kõik ühiskonnagrupid (mõnevõrra vähem eakad kommunistlike vaadete pooldajad).
6. NSV Liidu lagunemist vaadeldakse kui miljonite inimeste häda ning seda seisukohta jagavad rikkad ja vaesed, noored ja vanad. Põhilise ohuna nähakse praegu rahvusvahelist terrorismi ja maailma majanduskriisi. Negatiivselt suhtutakse USAsse.
7. Nõukogude Liidu lagunemine tõi kaasa uue vene identiteedi kujunemise. 2011. aastal samastas 95% vastanutest end selle identiteediga. See näitab ühiskonna tugevat integreeritust, mis aga põhineb suuresti solvumisel – 60% vastanutest jagas seisukohta „minu rahvusest inimesed kaotasid palju viimase 15–20 aastaga”. Selline arvamus on omane eelkõige venelastele (nii arvas 64% neist), samas kui teiste rahvuste seas oli sellise seisukoha toetajaid vähem. Venemaalasi liidab ka solvumine endiste liiduvabariikide lahkulöömise pärast ja pettumus ei ole 20 aastaga vähenenud.
8. Aastatega on vähenenud poolehoid seisukohale, et riik – see on vene rahvaste ühine kodu ja neil kõigil on ühesugused õigused. Kui 1990. aastatel pooldas seda seisukohta 65%, siis 2000. aastatel vaid ligi pool (47%). 68% vastanutest tunnistas, et tunneb ärritust teisest rahvusest inimeste vastu. Mõnevõrra leevendab seda seisukohta 90% küsitletute arusaam, et vägivald rahvustevahelistes küsimustes ja usuvaidlustes ei ole lubatav.

Refereerinud Mai Vöörmann

VALIK ARTIKLEID VÄLISAJAKIRJANDUSEST

EUROOPA LIIT

Eriksen, Erik Oddvar. Governance between expertise and democracy: the case of European Security // Journal of European Public Policy. Vol. 18 (2011), no. 8, p. 1169-1189.

Artikkel püüab leida vastust küsimusele, kuidas tagada demokraatia julgeolekupoliitikas, kus teistest valdkondadest enim sõltub paljugi ekspertidest. Küsitakse, kuidas peaksid kodanikud teadma, et neid mõjutavad otsused ei ole tehtud kallutatud info põhjal ning kuidas tagada, et eksperdid ei järgi oma huvisid ja eesmärke, kahjustades nii ühiskonna huvisid. Autori arvates võivad teadlased (ekspersedid) dokumenteerida fakte, selgitada probleeme ja töötada välja meetodikat, kuid nad ei saa ses sfääris tegutseda ehk teisisõnu eksperte tuleb demokraatlikult kontrollida.

Kurki, Milja. Governmentality and EU democracy promotion: The European Instrument for Democracy and Human Rights and the construction of democratic civil societies // International Political Sociology. Vol. 5 (2011), no. 4, p. 349-366.

Artiklis on tähelepanu all Euroopa demokraatia ja inimõiguste rahastamisvahend (EIDHR) ning selle roll demokraatia ja kodanikuühiskonna edendamisel, st ühiskonna demokratiseerimine altpoolt. Autori arvates ergutavad programmi eesmärgid ja juhtimisstruktuurid teatud liiki demokraatlikke visioone. Väidetakse, et neoliberaalne mudel on peidetud sügavale Euroopa Liidu finantseeritava kodanikuühiskonna arendamisse.

Levy, Roger P.; Barzelay, Michael; Porrás-Gómez, Antonio-Martin. The reform of financial management in the European Commission: a public management policy cycle case study // Public Administration: an International Quarterly. Vol. 89 (2011), no. 4, p. 1546-1567.

Artikkel vaatlleb kolme Euroopa Komisjoni presidendi (Jacques Santer, Romano Prodi ja José Manuel Barroso) tegevust avaliku halduse poliitika tugevdamisel. Need puudutasid eelkõige komisjonisisest planeerimist, finants- ja inimressursside juhtimist. Puudustele neis valdkondades juhtis mitu korda tähelepanu ka Euroopa Kontrollikoda.

Lord, Christopher. The political theory and practice of parliamentary participation in the Common Security and Defence Policy // Journal of European Public Policy. Vol. 18 (2011), no. 8, p. 1133-1150.

Artikli teemaks on demokraatlik ja parlamentaarne kontroll Euroopa ühise välis- ja julgeolekupoliitika üle. Autori arvates on teema seda aktuaalsem, et valitseb üldine skeptitsism parlamendipoliitika suhtes. Kaheldakse nii Euroopa Parlamendi kui ka rahvusparlamentide võimekuses teostada avalikku kontrolli Euroopa Liidu poliitika üle ja parlamentide osalemises julgeolekupoliitilistes küsimustes. Jõutakse järeldusele, et nii rahvusparlamendid kui ka Euroopa Parlament peaksid mängima suuremat rolli Euroopa ühises välis- ja julgeolekupoliitikas.

Sjursen, Helene. Not so intergovernmental after all? On democracy and integration in European Foreign and Security Policy // Journal of European Public Policy. Vol. 18 (2011), no. 8, p. 1078-1095.

Artikkel käsitleb demokraatiat ja integratsiooni Euroopa ühises välis- ja julgeolekupoliitikas. Püütakse leida vastust küsimusele, kuivõrd valitsustevaheline see poliitika on. Analüüsitakse valitsustevahelise poliitika nelja komponenti: (1) osalejad; (2) otsustusprotsess; (3) delegeeritud volituste ulatus; (4) valitsustevahelise poliitika püüdluste põhjused. Autori arvates määravad just need tegurid valitsustevahelise poliitika demokraatlikkuse.

POLIITILISED PROTSESSID

Azmanova, Albena. After the left-right (dis)continuum: globalization and the remaking of Europe's ideological geography // International Political Sociology. Vol. 5 (2011), no. 4, p. 384-407.

Artikkel käsitleb globaliseerumist kui poliitilise mobiliseerumise põhjuslikku tegurit ja vaatleb selle mõju rahvusliku poliitika ideoloogilisele orientatsioonile. Tähelepanu all on Euroopa arenenud demokraatlikud riigid ja analüüsitakse hiljutisi muutusi Euroopa ideoloogilisel maastikul. Kontrollitakse hüpoteesi, mille kohaselt avatud piiridega teadmismajandus on toonud kaasa poliitilise lõhenemise, mis on tihedalt seotud kodanike arusaamadega globaalse majanduse sotsiaalsetest mõjudest. Poliitiline lõhenemine paneb proovile traditsioonilise parem-vasak jagunemise.

Hartleb, Florian. Europas Parteien von morgen: Organisation und Struktur // Die Politische Meinung. 56. Jhrg. (2011), Nr. 505, S. 29-33.

Artiklis arutletakse Euroopa parteide tuleviku üle. Märgitakse, et Euroopa ühiskond on muutuste teel ja parteidel tuleb püsijäämiseks nende muutustega kaasa minna. Peavooluparteidele avaldavad survet parempopulistlikud ühendused ning piraadi- ja protestiparteid. Euroopa integratsioon avaldab rahvusriikide parteidele aeglast mõju. Selle tõenduseks on jätkuvalt riigisisese mustri järgi toimuvad Euroopa valimised. Euroopa tasandi parteid küll tugevnevad, kuid ei suuda lähitulevikus suurte riigisiseste parteide struktuure muuta, arvatust nõrgemaks jääb sotsiaalmeedia mõju. Autori hinnangul jäävad samaks parteide kesksed funktsioonid – osalus, huvide sidumine, eliidi värbamine ja poliitilise süsteemi legitimeerimine. Põhiküsimuseks saab noorte kaasamine. Edu saavutavad need parteid, kes suudavad end reformida, pidada sammu ühiskonna moderniseerumisega ja pakkuda kodanikele uusi osalemisvõimalusi neid mõjutavate otsuste tegemisel.

Regt, Sabrina de; Mortelmans, Dimitri; Smits, Tim. Left-wing authoritarianism is not a myth, but a worrisome reality. Evidence from 13 Eastern European countries // Communist and Post-Communist Studies. Vol. 44 (2011), no. 4, p. 299-308.

Artikkel käsitleb autoritarismi poliitilise skaala vasakul tiival, aluseks 13 Ida-Euroopa postsotsialistlikku riiki (sh Eesti). Samuti püütakse leida vastust küsimusele, kas autoritaarsed juhid võivad olla ohuks üleminekul demokraatiale. Autorid jõuavad järeldusele, et vasakpoolne autoritarism pole mingi müüt, vaid seda esineb Ida-Euroopa

riikides ning kuigi autoritaarsed juhid suhtuvad demokraatiasse vähem pooldavalt, on rahvas üldiselt positiivselt meelestatud demokraatia suhtes. Küsiti, kuhu paigutavad end vastajad vasakpoolse skaalal (1–10, kus 1 = vasakpoolsete vaadetega ning 10 = parempoolsete vaadetega). Eesti keskmiseks kujunes 5,76 (standardhälve 1,49). Kõige enam vasakule kaldus näitaja Venemaal 4,85 (1,79). Lätis oli see 5,72 (1,66) ja Leedus 5,24 (1,89).

Wass, Hanna; Torsti, Pilvi. Limittyvät sukupolvet ja jaetut näkemykset: suomalaiset yhteiskunnalliset sukupolvet ja sukupolvittaiset erot poliittisessa käyttäytymisessä // Poliitikka. Vsk. 53 (2011), nro. 3, s. 167-184.

Artikkel vaatlleb poliitilise käitumise põlvkondlike sarnasusi ja erinevusi Soomes. Lähtutakse sotsioloogilisest käsitlusest, mille järgi tähtsad on põlvkondi ühendavad jagatud kogemused. Kogemuste ja poliitilise käitumise põlvkondlike erinevuste alusel eristatakse viit põlvkonda. Tulemused näitavad, et kuigi põlvkondadele on omased ühised kogemused, ulatuvad mõned neist üle konkreetse põlvkonna. Käitumuslikul pinnal iseloomustab noori vähene osalemine valimistel ning nad on vähem teadlikud parteide valikul võrreldes nende vanematega. Hoiakutel rõhutavad noored tulevikuarengu puhul rohkem rahvusvaheliste organisatsioonide ja ühiskondlike liikumiste rolli. Samas on eri põlvkondadel palju sarnaseid jooni, nt suhtumine keskkonnakaitse, immigratsiooni ja majanduslikku arengusse.

MAAILMAPOLIITIKA

Foroohar, Rana. Warren Buffett is on a radical track // Time. Vol. 179 (2012), no. 3, p. 16-22.

Artiklis on vaatluse all miljardärist investori Warren Buffetti elu, poliitilised ja majanduslikud seisukohad. Maaailma rikkuselt kolmas mees on samal ajal ka üks Ameerika ootamatuid radikaale. Ta on tulihingeline kapitalist, kes suhtub halvaks panuga erakoolidesse, nõuab kõrgemaid makse rikastele ja et majandusprobleemide lahendamiseks USA valitsus suurendaks kulutusi vaesemale elanikkonnale.

Hong Kong in Honduras // Economist. Vol. 401 (2011), no. 8763, p. 58-60.

Artiklis on vaatluse all Hondurase ambitsioonikas arenguprojekt, mille eesmärk on tõmmata see Kesk-Ameerika riik välja majanduslikust viletsusest. Hondurase valitsus tahab luua Hongkongi sarnaseid poolsõltumatuid linnriike, kes alustaksid n-ö puhtalt lehelt, st neil oleks oma valitsus ja valimised ning nad võtaksid ise oma seadusi vastu.

Miracle or Malthus? // Economist. Vol. 401 (2011), no. 8764, p. 69-70.

Artiklis käsitletakse Aafrika rahvastiku kasvu. Aafrika on ainus manner, mille rahvaarv kahekordistub 2045. aastaks, olles siis prognooside kohaselt kaks miljardit inimest. Arutluse all on ka teised rahvastikutrendid Aafrikas, nagu üleminek väiksematele peredele, kontratseptsiooni kultuuriline omaksvõtt, madal sündimus Aafrika riikide suurtes linnades ja rohkearvulise tööealise elanikkonna majanduslikud eelised.

Niemi, Mari K. Kun huipulla tuulee: SDP:n, keskustan ja kokoomuksen puheenjohtajavaihdokset 1987–2010 // Poliitikka. Vsk. 53 (2011), nro. 4, s. 271-284. Artiklis käsitletakse Soome Sotsiaaldemokraatliku Partei, Soome Keskerakonna ja Rahvusliku Koonderakonna esimeeste vahetusi aastatel 1987–2010. Vaadeldakse, miks ja mis olukorras esimehed on vahetunud, kui palju kandidaate on olnud esimeeste valimistel ja mis tegurid on ähvardanud või kaitsnud parteijuhi võimupositsiooni.

El Sherif, Ashraf. Islamism after the Arab Spring // Current History. Vol. 110 (2011), no. 740, p. 358-363.

Artikkel koondab tähelepanu kahele trendile Põhja-Aafrikas pärast araabia kevadet. Esiteks, süvenev lõhestumine mõõdukate islamistide seas, mis on eriti tähelepanuväärne Egiptuses ja teiseks, ekstremistlike islamistlike gruppide osalemine demokraatlikus üleminekuprotsessis. Sellised grupid loovad poliitilisi parteisid, et osaleda valimistel Egiptuses, rahumeelsetel poliitilistel debattidel Tuneesias ning need rühmitused mängisid olulist rolli ka Liibüa revolutsioonis. Autori arvates teeb islam Põhja-Aafrikas praegu läbi suuri muutusi. Poliitiline võitlus selle eest, et kaitsta islami identiteeti ilmaliku maailma ja lääne inimeste eest ei vasta inimeste vajadustele. Rahvas nõuab head valitsemist, majandusarengut ja sotsiaalseid muutusi ning need nõudmised tuleb ühitada islamistliku identiteedi kaitsega.

The siesta kongress // Economist. Vol. 402 (2012), no. 8768, p. 53-54.

Artiklis käsitletakse Mehhiko parlamendi tööd. Parteidevahelise vastasseisu tõttu ei ole parlamendi seadusandlik töö olnud eriti viljakas – rohkem blokeeritakse vastase seaduseelnõusid, kui ollakse nõus uute reformidega.

Sun Tzu and the art of soft power // Economist. Vol. 401 (2011), no. 8764, p. 101-104.

Artiklis keskendutakse Hiinale ja selle kommunistliku riigi pehme võimu strateegiale, mille eesmärk on saada mõjukaks maailmapoliitikas. Hiina liidrid kasutavad 6.–5. saj. e.m.a elanud strateegi Sun Zi raamatut „Sõjakunst” märgina sellest, et Hiina on alati tahtnud rahu.

Suedfeld, Peter; Cross, Ryan W.; Brcic, Jelena. Two years of ups and downs: Barack Obama's patterns of integrative complexity, motive imagery, and values // Political Psychology. Vol. 32 (2011), no. 6, p. 1007-1033.

Tegemist on ühe artikliga USA presidendile Barack Obamale pühendatud artiklisarjast, kus kontentanalüüsi kasutades analüüsitakse presidendi iganädalasi raadiopöördumisi rahvale. Neis sõnavõttudes keskendus president pigem kodustele kui välispoliitilistele küsimustele. Tähelepanuväärne on motiivide hierarhia muutus: kui inauguratsioonil ja pärast seda rõhutas Obama võimu, siis aja jooksul on kasvanud saavutuste osatähtsus motivatsioonihierarhias. Autorite arvates on see tüüpiline idealistlikele presidentidele, mis võib aga viia frustratsiooni ja ebaõnneni. Väärtushierarhias on samuti esikohal saavutused, teisel ja kolmandal kohal on julgeolek (see haarab ka rahvusliku julgeoleku) ja võim.

Wiberg, Matti. Hallituspuolueiden eduskuntaryhmien yhteistoimintasäännöt // Poliitikka. Vsk. 53 (2011), nro. 4, s. 321-322.

Artiklis käsitletakse Soome valitsusparteide parlamendifraktsioonide koostöö reegleid, mis reguleerivad oluliselt nii üksiku parlamendiliikme kui ka kogu fraktsiooni käitumist parlamendis. Valitsusparteide fraktsioonid valvavad hoolikalt reeglite täitmist ja neid mittejärgivaid parlamendiliikmeid karistatakse tõhusalt. Reeglid on kehtinud peaaegu muutumatuna juba 1980ndate keskpaigast alates.

Winter, David G. Philosopher-King or polarizing politician? A personality profile of Barack Obama // Political Psychology. Vol. 32 (2011), no. 6, p. 1059-1081.

Artikkel koostab USA presidendi Barack Obama isiksuse profiili. Tekstide, vaatluste ja sotsiaalse konteksti alusel analüüsitakse presidendi motiive, hoiakuid, väärtusi, maailmavaadet, käitumist jne. Põhiküsimus on, kas Barack Obama on filosoof-kuningas või polariseeriv poliitik. Autor toob välja tõendused mõlema väite toetuseks. Kokkuvõtvalt toob autor Max Weberi väite, mille kohaselt peavad poliitikus olema ühendatud nii kirg (polariseeriv poliitik) kui ka perspektiivid (filosoof-kuningas).

VENEMAA

Furman, Dmitrij. Russlands Entwicklungspfad. Vom Imperium zum Nationalstaat // Osteuropa. 61. Jhrg. (2011), H. 10, S. 3-20.

Artiklis antakse ülevaade vene rahvusluse kujunemisest, sisemistest vastuoludest ning rollist Vene ja Nõukogude impeeriumis. Autor lähtub seisukohast, et rahvaste enesemääramisõigus on tänapäeval üks olulisemaid poliitilisi ideid. Euroopas on rahvusriigi idee asendunud ideega rahvusriikideülesest Euroopa ühendusest. Venemaa on aga olukorras, milles teised riigid olid 19. sajandil või 20. sajandi algul. Vene Föderatsioon on jäänud Vene ja Nõukogude impeeriumist, mis pürgib jätkuvalt erilise ja domineeriva rolli poole postsovetlikus ruumis ja mida hoitakse koos autoritaarse võimu abil – demokraatiat vaid teeseldakse. Venelaste minapilt kõigub imperiaalse revanšistliku šovinismi, russofoobse enesealanduse ning riigi ja rahvuse kadumise hirmu vahel. Autori hinnangul on lahenduseks Venemaa demokraatlik rahvusriik, mis loobub praegusest miniimpeeriumi seisundist ja saab tulevikus Euroopa Liidu liikmesriigiks. Selline areng lõpetab venelaste identiteediotsingud (nt kas me oleme eurooplased?) ja hirmu isolatsiooni jäämise ees.

Троицкая, Ольга. Количество вместо качества. Почему иммиграция несет России больше проблем, чем возможностей // Россия в глобальной политике. Т. 9 (2011), no. 5, с. 34-46.

Artiklis käsitletakse Venemaa demograafilist olukorda, mille tulemuseks on tööjõu sissetoomine. Märgitakse, et aastaks 2025 väheneb Venemaa rahvastik 10–15 miljoni inimese võrra, mis suurendab sotsiaalset survet ülejäänud elanikkonnale ja vähendab majandusliku arengu tempot. Seda olukorda leevendaks välistööjõu sissevool. Paraku tuleb Venemaale vähe kvalifitseeritud tööjõud, nt endistest liiduvabariikidest, Baltimaadest, Gruusiast, Türgist, Hiinast ja Vietnamiist. Kvalifitseeritud tööjõud moodustab sisserändajatest vaid paar protsenti. Vene turg ei meelita ligi kvalifitseeritud tööjõudu ega suuda konkureerida teiste turgudega maailmas.

KODANIKUÜHISKOND

Einolf, Christopher J. Gender differences in the correlates of volunteering and charitable giving // Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly. Vol. 40 (2011), no. 6, p. 1092-1112.

Artikkel on pühendatud vabatahtliku töö sooliste aspektidele, aluseks 1995. aastal USAs tehtud uuring. Kontrollitakse hüpoteesi, mille kohaselt naised on meestest empaatiavõimelisemad ning osalevad enam vabatahtlikus töös, samas kui meestel on rohkem sotsiaalset kapitali, mis kompenseerib nende madalama motivatsiooni. Analüüs kinnitab toodud hüpoteese osaliselt, kuna meestel on paremad sissetuleku- ja haridusenäitajad, samuti osalevad nad enam ilmalikes sotsiaalsetes võrgustikes, samas kui naistel on laiem sotsiaalne võrgustik tänu religioossetes organisatsioonides osalemisele.

Spencer, Sarah Busse. Culture as structure in emerging civic organizations in Russia // Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly. Vol. 40 (2011), no. 6, p. 1073-1091.

Artikkel käsitleb kodanikuühiskonna kujunemist Venemaal, tähelepanu all on kodanikuühendused Novosibirskis. Vaadeldakse riikliku ja organisatsioonikultuuri mõju kujunevatele kodanikuühendustele ning nenditakse, et suurt mõju avaldavad sotsialismiaegne eestkoste ja personalism, nõukogudeaegsed kollektiivid ja grupipiirid. Toimub nende kultuurinormide taastootmine, mitte aga demokraatiale omase sotsiaalse kapitali arendamine.

MAJANDUSPOLIITIKA

Africa rising // Economist. Vol. 401 (2011), no. 8762, p. 13.

The sun shines bright // Economist. Vol. 401 (2011), no. 8762, p. 68-70.

Artiklites käsitletakse Aafrika majanduskasvu. Viimase kümnendi kümnest kiireima kasvuga riigist kuus olid Aafrika riigid. IMF loodab Aafrika majanduskasvuks 2012. aastal kuus protsenti, sama palju kui Aasias. Artiklites tuuakse esile ka tegurid, mis soodustavad Aafrika kiiret majanduskasvu.

Ferguson, Niall. Rich America, poor America // Newsweek. Vol. 159 (2012), no. 4, p. 34-39.

Artiklis käsitletakse majanduslikku ebavõrdsust Ameerika Ühendriikides, eraldi esile tuues sotsiaalse mobiilsuse puudumist ja meritokraatiat. Autor annab ülevaate Charles Murray raamatust „Coming Apart”, kus väidetakse, et majanduslikku ebavõrdsust põhjustab ühiskonna jagunemine kognitiivseks eliidiks ja alamklassiks.

Lodge, Martin; Wegrich, Kai. Arguing about financial regulation: comparing national discourses on the global financial crisis // PS: Political Science & Politics. Vol. 44 (2011), no. 4, p. 726-730.

Artikkel keskendub debattidele, mille keskmes olid USA, Suurbritanniat ja Saksamaad tabanud finantskriisi põhjused ja pakutud lahendused. Teoreetilise alusena kasutatakse Mary Douglase, Aaron Wildavsky jt väljatöötatud kultuuriteooriat eesmärgiga

klassifitseerida, uurida ja võrrelda ajakirjanduses esitatud põhjendusi kriisi kohta ning seeläbi kontrollida mitmeid hüpoteese. Esimene neist puudutab poliitika sõltuvust finantshuvidest demokraatlikes lääneriikides, teine käsitleb rahvuslikke regulatsioone ning nende võimalikke sarnasusi ja konvergenti aegade jooksul. Kolm hüpoteesi aga puudutavad nelja kultuurilist maailmavaadet (fatalism, hierarhilisus, individualism ja egalitarism) ning nende vastust finantskriisile.

Mine, all mine // Economist. Vol. 402 (2012), no. 8768, p. 23-25.

Artiklis on vaatluse all Mongoolia majanduslik olukord, eriti see, kuidas mõjub riigile industrialiseerimine. Tõenäoliselt on Mongoolia majanduskasv järgmisel kümnendil kiire, 2011. aasta kolmandas kvartalis oli see 21% võrreldes sama ajaga 2010. aastal. Mongoolia pealinnast Ulaanbaatarist saab üks maailma suuremaid kaevanduslinnu, kui vase- ja kullakaevandused saavutavad täisvõimsuse.

Nyysölä, Kari. Semiperiferisen Suomen taloudellinen ja poliittinen kehitys //

Politiikka. Vsk. 53 (2011), nro. 4, s. 259-270.

Artiklis vaadeldakse Soome positsiooni arengut maailmamajanduses maailmasüsteemi perspektiivist. Soomet käsitletakse eriti ajalooliselt poolperifeerse riigina, kes on jäänud arenenud tuumikriikide ja kõige vähem arenenud perifeersete riikide vahele ning tõusnud sealt lõpuks maailmamajanduse tuumikriigiks. Suurema tähelepanu all on Soome poolperifeerne ajajärk ja selle peegeldused poliitilisele struktuurile. Soome oli 1920ndateni agraarmaa ja perifeerne riik, kuni muutus 1930ndail poolperifeerseks. 1960ndail ja 1970ndail tegi Soome läbi suured majandus- ja sotsiaalmuutused, mis viisid ta 1990ndateks tuumikriikide hulka.

Schuman, Michael; Rajan, Raghuram; Rothkopf, David; Johnson, Robert. How to save capitalism // Time. Vol. 179 (2012), no. 4, p. 30-39.

Artiklis arutletakse maailmamajanduse üle. Põhitähelepanu all on kapitalismi reformimine ja kuidas seda teha.

Theme and variations // Economist. Vol. 402 (2012), no. 8768, special section, p. 9-12.

Artiklis vaadeldakse riigikapitalismi eri vorme maailmas, nt parteiline riigikapitalistlik süsteem Hiinas, Lähis-Ida riikide riigikapitalism, mis põhineb naftatööstusel jt. Samuti käsitletakse, kuidas riigikapitalism toob esile rohkem jõulisi poliitikuid kui liberaalne kapitalism.

The visible hand // Economist. Vol. 402 (2012), no. 8768, special section, p. 3-5.

Artiklis käsitletakse riigikapitalismi kasvu maailmas pärast lääneriikide liberaalse kapitalismi kriisi 2000ndatel. Lähema vaatluse all on vabaturukapitalismi finantskriisid, riigikapitalismi kasutamine majandusarenguks ja riigikapitalism sellistes riikides nagu Hiina, Venemaa ja Brasiilia.

Walsh, Bryan. Rain forest for ransom // Time. Vol. 178 (2011), no. 24, p. 34-39.

Artiklis on vaatluse all Ecuadori valitsuse soov, et Ecuadorile makstaks vihmametsa säilitamise eest. Ecuadori president Rafael Correa on lubanud, et riik loobub naftapuurimisest Yasuni Rahvuspargi vihmametsas Amazonase jõgikonna servas, kui

rahvusvaheline kogukond annetab Ecuadorile 3,6 miljardit dollarit 13 aasta jooksul.

Walt, Vivienne. Feasting on Europe // Time. Vol. 178 (2011), no. 24, p. 51-54.
Artiklis käsitletakse Hiina üha suurenevat osatähtsust Euroopa majandustegevuses. Lähemalt on vaatluse all Hiina ettepanek ehitada turismikeskus Islandil Grimsstadiris, Hiina valmisolek anda laenu vaakuva majandusega riikidele eurotsoonis ja muud suuremad investeeringud Euroopas.

KESKKONNAPOLIITIKA

Villemeur, Etienne Billette de; Leroux, Justin. Sharing the cost of global warming // The Scandinavian Journal of Economics. Vol. 113 (2011), no. 4, p. 758-783.
Artiklis vaadeldakse globaalse soojenemisega seotud kulude jaotamist riikide vahel. Lähtutakse eeldusest, et soojenemise mõjud ei avaldu kõikjal ühtemoodi ning mõnes paigas võivad kulud olla ülisuured, mistõttu tuleks neid ühtlasemalt jaotada. Pakutakse välja kompensatsioonimehhanismil põhinev globaalne kindlustusskeem. Selleks tuleb välja selgitada need tagajärjed, mille eest riigid vastutavad ja need, mille eest nad ei vastuta ning viimaste eest tuleks maksta kompensatsiooni.

SOTSIAALPOLIITIKA

Graaf-Zijl, Marloes de; Nolan, Brian. Household joblessness and its impact on poverty and deprivation in Europe // Journal of European Social Policy. Vol. 21 (2011), no. 5, p. 413-431.
Artikkel käsitleb olukorda, kus majapidamises mitte ükski tööealistest inimestest ei tööta. Keskendutakse erinevustele Euroopa riikides (sh Eesti) ning nähtuse mõjule vaesusele ja toimetulekule ning Euroopa Liidu vaesuse vähendamise eesmärkidele. Nenditakse, et peale vaesuse ja toimetuleku mõjutab töötus ka indiviidi psühholoogilist heaolu, sotsiaalseid suhteid ja ühiskonda integreerumist. Märgitakse, et ehkki eksisteerivad suured riikidevahelised erinevused, ei ole need siiski ülekantavad riikide gruppidele, mida tavaliselt käsitletakse ühtsena, nt Põhjamaad, korporatiivsed riigid, Lõuna- ja Ida-Euroopa riigid. Artiklis esitatakse hulgaliselt võrdlevat materjali riikide kohta erinevate näitajate alusel.

Knoll, Melissa A. Z. Behavioral and psychological aspects of the retirement decision // Social Security Bulletin. Vol. 71 (2011), no. 4, p. 15-32.
Artikkel keskendub pensionile mineku käitumuslikele ja psühholoogilistele aspektidele. Autori arvates on tegemist varasematest uuringutest erineva lähenemisega, sest neis olid tähelepanu all eelkõige tervise ja jõukusega seotud küljed. Eitamata mainitud tegurite tähtsust, nenditakse, et pensionile minekuks võib olla ka teisi põhjusi, nt afektiivne prognoosimine jt tegurid. Seega on otsus lõpetada töötamine ja jääda pensionile olemuselt mitmetahuline ja tehtud erinevatel põhjustel.

Poterba, James; Venti, Steven; Wise, David. The composition and drawdown of wealth in retirement // The Journal of Economic Perspectives. Vol. 25 (2011), no. 4, p. 95-118.

Artikkel käsitleb toimetulekut pensionipõlves USAs, andmed pärinevad 2008. aasta tervise- ja pensioniuuringust. Vaatluse all on 65–69 aasta vanuses pensionile jäänud mehed ja naised. Pensionipõlve sissetulekud tulevad põhiliselt kahest allikast: (1) sotsiaalkindlustuse toetused ja (2) varasematel aastatel pensionipõlveks kogutu. 2008. aastal oli 80%-l leibkondadest mingi kinnisvara, 52% oli kogunud vara oma personaalsetele pensioniarvetele. 87%-l oli vara väljaspool mainitud arveid, kuid paraku oli see vara suhteliselt mõõdukas – ainult 45%-l oli raha arvel rohkem kui 20 000 USD. Kui aga võtta kokku kõik säästud, siis 2008. aastal oli vaid pooltel 65–69-aastastest pensionäridest vähem kui 52 000 USD. Seega on paljudel leibkondadel pensionile minekuks nii vähe finantse, et ei suudeta rahuldada oma vajadusi pensionil olles. Vähesest materiaalsest kindlustusest tulenevad mitmesugused riskid, nt võimetus tasuda ravikulude eest.

Svallfors, Stefan. A bedrock of support? Trends in welfare state attitudes in Sweden, 1981–2010 // Social Policy & Administration. Vol. 45 (2011), no. 7, p. 806-825.

Artiklis käsitletakse hoiakuid heaoluriigi eri aspektide suhtes Rootsis aastatel 1981–2010. Vaatluse all on suhtumine sotsiaalkuludesse, soovi tasuda makse, kollektiivsesse rahastamisse ja ühiskondlikesse organisatsioonidesse, heaolu kuritarvitamisse jne. Kokkuvõttes tõdetakse hoiakute üldist stabiilsust. Ka siis, kui ilmnevad hoiakute muutused, on need pigem toetavad. Rohkem inimesi toetab suuremaid makse heaoluühiskonna nimel ning heaolupoliitika suuremat kollektiivset rahastamist. 2010. aastal märkas vähem inimesi heaolu kuritarvitamist võrreldes varasemate uuringutega. Iseendale töandjate hoiakud on muutunud sarnaseks tööliste hoiakutega.

SOTSIAALNE MOBIILSUS

Torche, Florencia. Is a college degree still the great equalizer? Intergenerational mobility across levels of schooling in the United States // American Journal of Sociology. Vol. 117 (2011), no. 3, p. 763-807.

Artiklis käsitletakse põlvkondadevahelist mobiilsust, konkreetselt analüüsitakse kõrghariduse mõju mobiilsusele. Analüüsi aluseks on andmed viiest longituuduuringust, põlvkondadevahelist mobiilsust käsitletakse klassi, ametiseisundi, sissetuleku ning meeste ja naiste leibkonna sissetulekute alusel. Artiklis antakse ka ülevaade muutustest USA kõrgharidussüsteemis ja näidatakse nende mõju põlvkondadevahelisele mobiilsusele ning formuleeritakse kõrghariduse kui meritokraatliku võimu teoreetilised alused lähtudes hariduslikku kihistumist ja tööturu ebavõrdsust käsitlevast kirjandusest.

TÖÖPOLIITIKA

Gesthuizen, Maurice; Verbakel, Ellen. Job preferences in Europe // European Societies. Vol. 13 (2011), no. 5, p. 663-686.

Artikkel püüab leida vastust küsimusele, kas tööeelistusi saab seletada erinevustega indiviidide ja riikide vahel. Analüüsi aluseks on Euroopa väärtusuuringu andmed 1999. aastast, vaadeldakse 22 riiki (sh Eesti). Autorid lähtuvad eeldusest, et sotsialiseerumine koolis, kehv majanduslik toimetulek ja töökvaliteet mõjutavad tööeelistusi. Tulemused näitavad, et kõrgem haridustase, kõrgem sissetulek, töö juhina või tippspetsialistina ning autonoomia töös stimuleerib töö sisemisi eelistusi (töö eesmärk on töös endas ning olulised on töötaja võimed ja enesearendamine). Vastandiks on töö välised eelistused (töö on vahendiks tööväliste eesmärkide saavutamiseks ja olulised on materiaalsed hüved), mis on tähtsad nt vähekvalifitseeritud töötajate puhul. Elades riigis, kus panustatakse inimkapitali ja väärtustatakse kõrgkvalifitseeritud tööd, ei ole töö välised eelistused nii tähtsad.

PEREPOLIITIKA

Straub, Caroline. Antecedents and organizational consequences of family supportive supervisor behavior: A multilevel conceptual framework for research // Human Resource Management Review. Vol. 22 (2012), no. 1, p. 15-26.

Artikli keskmes on perekonda toetav käitumine ettevõttes, mis haarab endasse sellised tegevused nagu paindlik tööaeg, lühem tööaeg, kaugtöö, lastehooldusteenused jne. Autor püüab otsida vastust järgmistele küsimustele: (1) mis on need individuaalsed ja taustategurid, mis motiveerivad ettevõtete juhte tegelema perekonda toetavate meetmetega ja (2) millist mõju avaldab selline tegevus organisatsiooni tulemustele.

AJAKIRJANDUS

Waismel-Manor, Israel; Tsfati, Yariv. Why do better-looking members of Congress receive more television coverage? // Political Communication. Vol. 28 (2011), no. 4, p. 440-463.

Artikkel vaatlleb USA Kongressi liikmete (v.a need, kes ei osalenud kongressi töös algusest lõpuni) kajastamist ajakirjanduses. Vastuse saamiseks kasutati arvutiprogrammi, mis otsis iga kongressiliikme kohta andmeid televisiooni, raadio ja ajalehtede arhiividest. Üheks järelduseks oligi, et parema välimusega kongressiliikmed saavad rohkem eetriaega televisioonis, samas kui raadio ja ajalehtede puhul sellist seost ei täheldatud. See võib olla nii seepärast, et (1) ajakirjanikud püüavad parema välimusega kongressiliikmetega kõita publikut; (2) parema välimusega poliitikutel on sellised omadused (usaldusväärsus, kõneosavus), mis muudavad nad uudisväärtuseks; (3) hea välimusega poliitikutel on kõrgem enesehinnang ja enesekindlus ning nad püüavad enam pääseda teleekraanile.

Refereerinud Mai Vöormann ja Tiina Tammiksalu